

SAMENWERKINGS
AGENDA
ROTTERDAM,
OUDER EN WIJZER
SAMENWERKINGS
AGENDA
ROTTERDAM,
OUDER EN WIJZER

19 DECEMBER 2018

Gemeente Rotterdam

INLEIDING

Rotterdam krijgt te maken met een dubbele vergrijzing. Tot 2035 neemt het aantal 65+'ers in Rotterdam met ruim 30.000 toe van 97.000 naar 129.000¹. Zij vormen straks één vijfde van de totale Rotterdamse bevolking. Dit biedt de stad kansen. Een groeiend aantal mensen blijft langer gezond en vitaal en een groot deel van hen blijft langer actief en betrokken bij de stad. Zo doen ouderen veel vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld door actief te zijn binnen het verenigingsleven, de religieuze gemeenschappen en de zorg. Daarnaast zijn zij vaak actief betrokken bij de opvoeding van hun kleinkinderen of zorgen zij als mantelzorger voor hun partner of andere naasten.

De grootste stijging vindt plaats onder de 75+'ers en met het ouder worden neemt de kans op gezondheidsproblemen toe. Denk hierbij aan gezondheidsproblemen als diabetes en dementie en de daarbij horende stijgende zorgkosten. Maar ook dat nog steeds meer dan de helft van de Rotterdamse ouderen zich eenzaam voelt. Daar komt bij dat de woningvoorraad niet berekend is op de voorspelde groei, zeker niet in de oude stadswijken. Dit vraagt actie, want doen we dit niet dan laten we straks een vijfde van de Rotterdammers in de steek.

¹ Cijfers OBI

De afgelopen jaren hebben partijen in de stad al veel in gang gezet om te zorgen dat Rotterdam klaar is voor deze toekomst. Met deze samenwerkingsagenda willen we een flinke stap verder zetten en de krachten in de stad bundelen. Centraal in de aanpak staan de huidige en toekomstige ouderen zelf. Hun ideeën, kennis en ervaring zijn van groot belang voor de stad en vormen een bron van inspiratie. Ouderen hebben zelf de regie over de invulling van de derde levensfase en een goede voorbereiding helpt hen om daar zo optimaal mogelijk van te profiteren. Wij willen onze ouderen graag ondersteunen en benadrukken daarbij de betekenisvolle bijdrage die zij leveren aan de stad.

Rotterdam wil voorbereid zijn op de veranderende bevolkingssamenstelling² en ziet deze opgave als een opdracht om samen met ouderen mee aan de slag te gaan. We realiseren ons dat ‘de oudere’ niet bestaat. Ouderen hebben hun eigen wensen en behoeften. Ook gaan zij allemaal anders met veranderingen om. Omdat we ouderen willen uitdagen en ondersteunen, zullen we daar zo veel mogelijk rekening mee houden en aansluiten bij de sleutelmomenten in het leven. Zo is het moment van pensionering of het wegvallen van een partner, voor veel mensen de aanleiding om na te denken over de toekomst en open te staan voor verandering.

DE CIJFERS 2035

- Stijging aantal 65+ met 33%
- Grootste stijging bij 75+ (44%).
- Stijging eenpersoons-huishoudens met 46%.

ONDERTEKENEN SAMENWERKINGSAGENDA

Met het ondertekenen van deze samenwerkingsagenda onderschrijven we de geformuleerde ambities voor ouderen in Rotterdam. We geven hiermee aan dat we ons, samen met ouderen, willen inzetten om deze ambities waar te maken en dat we, naar vermogen, willen bijdragen aan concrete plannen en acties. De samenwerkingsagenda wordt verder uitgewerkt in een concreet uitvoeringsprogramma. Dan maken we afspraken wie, wat, wanneer zal doen.

Samen met de ouderen en de partners in de stad gaan we Rotterdam én de Rotterdammers voorbereiden op de toekomst. Dat betekent onder meer het volgende:

- we zetten er op in dat meer Rotterdamse ouderen de beweegnorm van de Gezondheidsraad halen.
- we benadrukken de positieve kanten van het ouder worden in plaats van de kwetsbare kanten; We besteden aandacht aan de belangrijke waarde die senioren in onze stad vertegenwoordigen.
- we starten met “ouderenhubs”: centrale voorzieningen in wijken met veel (potentieel) geschikte ouderen woningen. Zorg, wonen en welzijn worden hierin slim gecombineerd.
- we starten met een verkenning van de ‘Social trial Sociale Benadering Dementie’ van het ministerie van

VWS. Hierin wordt de kwaliteit van leven van mensen met dementie voorop gezet.

- dat ons oudste ziekenhuis “het voormalig havenziekenhuis” de modernste ouderenpoli wordt. Medische expertise, en kortdurende medische zorg worden hier gecombineerd met expertise en aanbod uit het sociale domein.
- dat de woningbouwopgave aansluit bij de bevolkingsontwikkeling van onze stad. In 2035 is 1 op de 4 huishoudens een 65+ huishouden.

We werken deze samenwerkingsagenda uit in vier pijlers:

1. Vitaal
2. Er toe doen
3. Wonen & woonomgeving
4. Zorg & ondersteuning

ROTTERDAM, OUDER EN WIJZER

PIJLER 1: VITAAL

- Gezond door verstandige voeding en beweging w.o. sport
- E-health

PIJLER 2: ER TOE DOEN

- Doorontwikkeling aanpak eenzaamheid
- Er toe doen & vaardigheden

PIJLER 3: WONEN EN WOONOMGEVING

- Geschikte woningen
- Nieuwe woonconcepten
- Aantrekkelijke woonomgeving

PIJLER 4: ZORG EN ONDERSTEUNING

- Samenwerking keten
- Passend aanbod
- Dementie

1. VITAAL

TRENDS³

Wil je blijven meedoen en genieten van het leven, dan moet je investeren in je lichamelijke en geestelijke gezondheid want voorkomen is beter dan genezen. Vroegtijdig inzetten op gezondheid en een gezonde leefstijl helpen gezondheidsklachten en daarmee de inzet van (zwaardere) zorg voorkomen.

De levensverwachting van Nederlanders neemt verder toe en ouderen leven gemiddeld langer zonder lichamelijke beperkingen. Preventieve acties verminderen of vertragen kwetsbaarheid op latere leeftijd, bijvoorbeeld dementie en andere chronische aandoeningen.

Voor de Rotterdamse 65+'ers is belangrijk om aandacht te hebben voor overgewicht, ondervoeding, vallen en diabetes. Door gezond te eten en genoeg te bewegen kunnen zij gezondheidsproblemen voorkomen of verminderen. Ze blijven hierdoor langer gezond en fit. De Gezondheidsraad adviseert ouderen om minimaal 150 minuten per week matig intensief te bewegen en daarnaast spier- en botversterkende oefeningen te doen, gecombineerd met balansoefeningen. De meeste ouderen kennen dit advies niet en halen deze norm bij lange na niet.

DE CIJFERS

- 64% heeft overgewicht (65+), 22% is obees.
- 35% thuiszorgontvangers is ondervoed.
- Veel letsel door valongevallen 65+: landelijk jaarlijks 96.200 SEH.
- 20% heeft diabetes, 2/3 type 2 (65+).

AMBITIE

We zetten er op in dat meer Rotterdamse ouderen de beweegnorm van de Gezondheidsraad halen. We gaan daarom informatie over gezond en vitaal ouder worden dichtbij en op maat aanbieden. We activeren Rotterdammers om een gezonde leefstijl te omarmen en passen ons aanbod aan bij hun behoeften.

WIE WERKEN SAMEN

De behoeften van ouderen verschillen en gezondheidsproblemen hebben vaak meerdere oorzaken. Daarom is een integrale benadering en dus samenwerking noodzakelijk. De partners op het gebied van bewegen, gezonde voeding, e-health en mentale gezondheid werken samen aan het versterken van vitale vaardigheden bij ouderen.

Belangrijk daarbij zijn de opgebouwde netwerken Gezond010 en de Rotterdam eHealth Agenda, waarin onder andere het Sportbedrijf Rotterdam, Rotterdam SportSupport, eerstelijns- en welzijnspartijen, verenigingen, Healthy'R (centrum voor gedragsonderzoek en ontwikkeling), ouderenbonden, zorgverzekeraars en gemeente samenwerken.

WAAR ZETTEN WE OP IN

- We willen dat meer Rotterdamse ouderen voldoen aan de nieuwe beweegnorm van de Gezondheidsraad. Daarom zetten we in op een groter en meer divers sport- en beweegaanbod voor senioren, naar voorbeeld van het Walking Football. Daar waar aanbod ontbreekt, nodigen we partijen uit om specifiek aanbod te ontwikkelen.
- We gaan meer en betere informatie en advies over gezondheid en vitaliteit voor ouderen aanbieden. Dit doen we op een manier die aansluit bij de belevingswereld van de ouderen met oog voor laaggeletterdheid, sociaal-economische status en cultuurspecifieke aandachtspunten. We kiezen zoveel mogelijk voor een persoonlijke benadering via sleutelfiguren en actieve ouderen (Ouderen informeren ouderen) of het netwerk (familie, vrienden, verenigingen). Zo organiseren we bijvoorbeeld Fit-Festivals, laagdrempelige en gezell-

lige evenementen met informatie en advies over bewegen en gezonde voeding.

- Ouderen worden gerichter begeleid naar het aanbod dat bij hen past. De verschillende professionals in de wijk gaan hiertoe beter samenwerken.
- We versterken de kennis van professionals in de wijk over gezonde voeding, zodat zij een (on)gezond voedingspatroon herkennen, ondervoeding kunnen signaleren en zo nodig doorverwijzen. Ook willen we dat meer gezonde voeding beschikbaar en bereikbaar is.
- Valpreventie hangt sterk samen met gezonde voeding en bewegen, met veiligheid thuis en met het stapelen van medicijngebruik. We realiseren initiatieven die inzetten op een multidisciplinaire aanpak, zoals 'Minder vallen door meer bewegen' en het project TOM Rotterdam (Thuis Onbezorgd Mobiel). Daarbij wordt ingezet op vroegsignalering en opvolging van ondervoeding in combinatie met beweeg- en balanstreining.
- We stimuleren het gebruik van e-health door en voor ouderen. Hiervoor werken de Rotterdamse eHealth Agenda, de zorg- en welzijnsprofessionals, ondernemers met passende producten, ouderen en gemeente samen.

2. ER TOE DOEN

TRENDS⁴

Een steeds grotere groep ouderen is na de officiële pensioenleeftijd nog jaren vitaal, ondernemend en actief. Voor hen is 70 het nieuwe 60. Het aantal ouderen dat (betaald of onbetaald) na de pensionering doorwerkt en op deze manier ook van betekenis kan en wil zijn voor de samenleving, neemt daarmee ook toe.

Tegelijkertijd voelt 53% van de ouderen zich eenzaam. Een deel van de ouderen heeft ook last van belemmeringen als een gebrekkige gezondheid, armoede, taalproblemen en beperkte mobiliteit. Ouderen die worstelen met zingevingsvragen hebben soms hulp nodig bij hun zoektocht naar antwoorden. Deze groepen ouderen zijn extra kwetsbaar door verdergaande digitalisering, automatisering en robotisering. Zij missen daardoor de regie over hun eigen leven en de aansluiting met hun omgeving. De aankomende jaren neemt bovendien het aantal ouderen met een diverse culturele en etnische achtergrond snel toe.

De afgelopen jaren is in Rotterdam hard gewerkt aan het bestrijden van eenzaamheid. Daaruit hebben wij geleerd dat ouderen, ook de kwetsbare ouderen, niet graag aangesproken wordt op hun eenzaamheid of kwetsbaarheid. Zij willen ertoe doen.

DE CIJFERS

- 50% van de 65+'ers is maatschappelijk actief.
- 53% is matig tot ernstig eenzaam.
- 11% van alle 65+ verricht betaalde arbeid (landelijk)

AMBITIE

Ouderen zijn van betekenis voor onze stad en we vragen hen om hun kennis en ervaring zo lang mogelijk in te zetten. We gaan daarbij uit van de individuele oudere, zijn eigen interesses, kennis en vaardigheden. We gaan door met de aanpak eenzaamheid. De eenzaamheid onder ouderen is de afgelopen periode gedaald maar nog altijd te groot. We willen dat het percentage eenzame ouderen verder daalt naar minder dan 50%. Daarbij gaan we meer benadrukken dat ouderen er toe doen, ook als zij kwetsbaar zijn. We zetten in op zingeving en op betekenisvolle activiteiten en verbintenissen tussen ouderen onderling, maar ook tussen jong en oud, met aandacht voor een leven lang leren. Zodat ook ouderen die kwetsbaar zijn een sterk sociaal netwerk om zich heen ervaren en op tijd de juiste zorg en aandacht krijgen.

WIE WERKEN SAMEN

Ouderen zelf en ouderenorganisaties hebben een belangrijke rol in de vormgeving van deze pijler. Daarnaast werken werkgevers, ondernemers, (sport) verenigingen, culturele en maatschappelijke organisaties en gemeente samen om ouderen zo lang mogelijk actief betrokken te houden.

WAAR ZETTEN WE OP IN

- We benadrukken de positieve kanten van het ouder worden in plaats van de kwetsbare kanten; We besteden aandacht aan de belangrijke waarde die senioren in onze stad vertegenwoordigen.
- We dagen ouderen uit om vroegtijdig voor te sorteren op de periode na het pensioen en ook na hun pensioen zo lang mogelijk actief te blijven en hun competenties (betaald of vrijwillig) te blijven inzetten. We dagen werkgevers uit ook na de pensionering maximaal gebruik te blijven maken van de competenties van hun oud-werknemers.
- De kennis en ervaring van ouderen willen we meer dan tot nu toe inzetten, ook b.v. in het onderwijs.
- We streven naar meer diversiteit in het aanbod van culturele en sportieve activiteiten zodat zij beter aansluiten bij de wensen en mogelijkheden van senioren.
- We realiseren een aansprekend programma-aanbod voor en met ouderen in de Huizen van de Wijk.
- We investeren in het versterken van competenties van ouderen zoals digitale vaardigheden en sociale weerbaarheid. We bevorderen het gebruik van nieuwe technologieën die een bijdrage kunnen leveren aan het verminderen van eenzaamheid en het ondersteunen van zelfredzaamheid.
- We versterken de onderlinge samenwerking tussen bewoners, professionals, vrijwilligers en ondernemers op wijkniveau. We besteden daarbij extra aandacht aan ondersteuning van en waardering voor de inzet van vrijwilligers.
- Wij stimuleren het beter gebruik van de ontmoetingsruimten in de 55+-complexen.
- De huisbezoeken 75+ worden gericht uitgevoerd, met een groter bereik, meer aandacht voor risicogroepen en een goede follow up.
- In elke wijk zijn activiteiten rondom zingeving- en levensvragen van ouderen. We maken gebruik van de ervaringen die we hebben opgedaan met geestelijk verzorgers in de wijk.
- Wij versterken het melden van zorgwekkend isolement, onder meer door het maken van afspraken met (nog) meer organisaties die veel contact hebben met ouderen en aanwezig zijn in de wijk om te melden via Meld isolement.

3. WONEN EN WOONOMGEVING

TRENDS

Ouderen blijven steeds langer zelfstandig wonen. Door de toenemende vergrijzing is in 2035 één op de vier huishoudens een 65+ huishouden. Dit heeft gevolgen voor de woningvoorraad en de woningbouwontwikkeling nu en in de toekomst.

In Rotterdam zijn nu in theorie voldoende geschikte woningen voor ouderen, maar deze zijn niet altijd beschikbaar, betaalbaar, staan niet op de juiste locatie of voldoen niet meer aan de woonwensen van de nieuwe generatie ouderen. Ook zien we per gebieden grote verschillen. Zo weten we dat de grootste groei van het aantal ouderen de komende jaren plaatsvindt in de oude stadswijken rondom het centrum terwijl de woningvoorraad daar het minst geschikt is. In andere gebieden zijn er wel genoeg geschikte woningen, maar ligt er nog een opgave om de woonomgeving geschikt te maken. Denk hierbij aan voorzieningen, bereikbaarheid en toegankelijkheid van de buitenruimte. Dat betekent dat we nu voldoende geschikte woningen moeten realiseren om ervoor te zorgen dat problemen straks worden voorkomen.

We zorgen dat de vraag op de Rotterdamse woningmarkt en het woningaanbod beter op elkaar gaan aansluiten. Het woningbouwprogramma zal zich richten op verschillende doelgroepen en inkomensniveaus, waarbij een evenwichtige verdeling over de stad een belangrijk uitgangspunt is.

Onder andere door de veranderingen in het zorgstelsel en het sluiten van verzorgingshuizen zien we dat er ouderen zijn die al eerder willen kiezen voor een (enigszins) beschermde woonomgeving, waar de mogelijkheden nu nog beperkt voor zijn. Dit vraagt om nieuwe woon/zorgconcepten die op sommige plekken in de stad al ontstaan. Samen met onze partners willen we hier een volgende stap in zetten.

AMBITIE

We willen dat in principe iedere Rotterdammer in zijn eigen wijk oud kan worden. Deze wijk is voor mensen vertrouwd en hier hebben ze hun sociale netwerk. Ze blijven wonen in hun eigen woning, of als deze woning niet geschikt is of niet geschikt te maken is, in een andere geschikte woning in de wijk. Hiervoor is het nodig dat

er voldoende aanbod is van geschikte woningen voor ouderen, zelfstandig maar ook in de vorm van groepswonen en verschillende tussenvormen met combinaties van welzijn en zorg.

Gemeente, corporaties, zorg- en welzijnsorganisaties gaan gezamenlijk aan de slag met het Langer Thuis akkoord (werktitel). We sturen actief op het toevoegen van voor ouderen geschikte, betaalbare (sociale) woningen via de bestaande voorraad, via nieuwbouw of transformaties. Thema's als veiligheid, leefbaarheid en sociaal beheer zijn onderwerp van gesprek om deze met elkaar beter te organiseren. Ook wordt gewerkt aan een toegankelijke buitenruimte.

WIE WERKEN SAMEN

Corporaties, zorg- en welzijnsaanbieders, gemeente, investeerders, ontwikkelaars, ouderenbonden en andere partners in de stad werken samen om deze ambities te realiseren.

WAAR ZETTEN WE OP IN

- De woningbouwopgave sluit aan bij de bevolkingsontwikkeling van Rotterdam tot 2035. Door de toenemende vergrijzing is in 2035 één op de vier huishoudens een 65+ huishouden.
- We ontwikkelen nieuwe (coöperatieve) woonvormen, tussenvoorzieningen en innovatieve woonzorgcombinaties. Daarbij is ruimte voor initiatieven van groepen bewoners, waardoor zij directer betrokken zijn

bij het beheer van hun woning en de leefomgeving.

- We differentiëren het aanbod zodat we verschillende groepen ouderen kunnen bedienen met uiteenlopende woonwensen, behoeften en portemonnees.
- We stimuleren bewustwording en helpen de nieuwe generatie ouderen voor te sorteren op hun toekomst zodat zij tijdig nadenken over hun woonwens en tijdig verhuizen naar een geschikte woning zodat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen. We nemen daar de ervaringen mee zoals opgedaan in de prijsvraag "Who Cares" in 2017.
- Op meerdere plaatsen in de stad worden voor senioren geschikte woningen zo veel mogelijk geclusterd rondom een bestaande zorgvoorziening waarvan het aanbod ook beschikbaar is voor zelfstandig wonende ouderen in de wijk.
- We stimuleren doorstroming in de woningmarkt door woningen te realiseren die geschikt zijn voor ouderen, zodat de eengezinswoningen die zij achter laten beschikbaar komen voor gezinnen en andere doelgroepen.
- We spelen in op de diverse beweegredenen van ouderen om niet te verhuizen door praktische maatregelen en begeleiding. De informatie over het aanbod van geschikte en beschikbare woningen voor ouderen is per buurt compleet en makkelijk vindbaar.

- Per gebied onderzoeken we hoe we vraag en aanbod van voor ouderen geschikte woningen beter op elkaar aan kunnen sluiten. Dit resulteert in een gebied specifieke uitwerking. Per gebied kunnen verschillende instrumenten worden ingezet zoals nieuwbouw, transformatie, huurbeleid, woningaanpassingen, aanpassingen in de buitenruimte of het realiseren van nieuwe voorzieningen.
- Gemeente, corporaties, zorg- en welzijnsorganisaties gaan gezamenlijk aan de slag om veiligheid, leefbaarheid en sociaal beheer in seniorencomplexen met elkaar te integreren en te verbeteren.
- We blijven inzetten op voorlichting over brandveiligheid en over veel voorkomende criminaliteit, maar bieden ook een trainingsaanbod om weerbaarheid te vergroten en handelingsverlegenheid te voorkomen. Voor het veilig stallen van scootmobielen, wordt naar oplossingen gezocht.
- De buitenruimte maken we toegankelijk waar verschillende groepen profijt van hebben.

4. ZORG EN ONDERSTEUNING, MET BIJZONDERE AANDACHT VOOR DEMENTIE

TRENDS⁵

Ouderen wonen steeds langer zelfstandig. Dit betekent ook dat zij thuis complexe zorg- en ondersteuning krijgen, waarbij hulp door diverse professionals nodig is. Op dit moment is de zorg en ondersteuning hier nog onvoldoende op toegerust. De samenwerking binnen de ouderenzorg is nog niet goed genoeg.⁶ Daardoor krijgen juist de meest kwetsbare ouderen niet altijd de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben.

Het aantal mensen met dementie neemt de komende jaren fors toe. In Rotterdam hebben nu naar schatting 8.700 mensen dementie, in 2040 zijn dat er 14.000. Daarvan woont het grootste gedeelte zelfstandig, een deel zelfs alleen. De mantelzorgers van mensen met dementie geven aan zwaar belast te zijn. Vroegtijdige signalering en een goede samenwerking

tussen het sociale en medische domein is erg belangrijk. Hier valt de komende jaren nog veel winst te behalen.

DE CIJFERS DEMENTIE

- Aantal mensen met dementie in Rotterdam stijgt van 8.700 naar 14.000 in 2040.
- 1 op de 7 mannen krijgt dementie/1 op de 3 vrouwen.
- Zorgkosten 4,8 miljard (2015)
- 54% van de mantelzorgers is zwaar belast.

AMBITIE

Ouderen krijgen passende, goede zorg en ondersteuning. Professionals werken samen en stemmen hun acties af, waarbij uitgangspunt is dat de oudere zelf zo lang mogelijk de regie houdt. Kwetsbaarheid en zorg- en ondersteu-

⁵ Cijfers komen van Alzheimer Nederland

⁶ Samen voor kwetsbare ouderen 010, Regioanalyse keten kwetsbare ouderen Rotterdam (2017)

ningsvragen worden gesignaleerd, ook wanneer ouderen zelf niet tijdig aan de bel trekken. Respect voor de eigen regie en samenwerken tussen formele en informele zorgverleners vormen de basis.

Technologie wordt in de zorg steeds belangrijker. Technisch is er al heel veel mogelijk, in de praktijk wordt e-health nog beperkt ingezet. Het gebruik van e-health door en voor ouderen neemt toe ter ondersteuning van de eigen regie en de redzaamheid.

Mensen met dementie doen zo lang mogelijk mee in de maatschappij en krijgen al vroeg begeleiding en wanneer nodig goede zorg en ondersteuning, met aandacht voor medische, sociale en psychologische aspecten. We durven daarbij vooruit te kijken. Het verloop van dementie is helaas voorspelbaar. Die kennis willen we inzetten om bijvoorbeeld mantelzorgers te ondersteunen en ontlasten. Rotterdam staat voor een dementievriendelijke stad.

WIE WERKEN SAMEN?

Voor deze pijler werken vrijwilligersorganisaties, welzijns- en zorgaanbieders, zorgverzekeraars, zorgkantoor, woningcorporaties en gemeente samen. Het verbeteren van de zorg en ondersteuning vindt deels plaats binnen de bestuurlijke coalitie Samen voor Kwetsbare Ouderen 010, waaraan deelnemen: Conforte, de Stichting Samenwerkende Rijnmond Ziekenhuizen, welzijnspartijen, eerstelijnsver-

leg Rotterdam, Zilveren Kruis, en de gemeente Rotterdam. Zij werken aan de oplossing van knelpunten en de verbetering van processen in de keten van zorg en welzijn voor kwetsbare ouderen. De afspraken van de Strategische Agenda met Zilveren Kruis ondersteunen deze ambitie. De samenwerking met VGZ rondom het Rotterdampakket biedt eveneens kansen.

WAAR ZETTEN WE OP IN?

- We starten met Ouderenhubs: centrale ouderenvoorziening in de wijk, waarbij wonen, welzijn en zorg slim georganiseerd worden en bijdragen aan de leefbaarheid en het welzijn van de ouderen in het complex en in de wijk. In de nabijheid van een dergelijke voorziening zou de (bestaande) potentieel geschikte woningvoorraad beter geschikt gemaakt kunnen worden voor ouderen.
- We experimenteren (bijvoorbeeld in het experiment integraal budget) met een integraal plan waarin zorg vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) op elkaar zijn afgestemd. Het plan wordt met de oudere en zijn of haar mantelzorger(s) opgesteld en de oudere hoeft maar één keer het verhaal te vertellen. Oudere, informele en formele zorgverleners van zorg en welzijn werken nauw samen.
- Huisartsen, verpleegkundigen (medisch domein) en wijkteams, welzijn (sociaal domein), gaan beter samenwerken. Dit is een randvoorwaarde

- voor goede signalering en integrale zorg en ondersteuning. Partijen zetten zich samen om in elk gebied te komen tot een duurzame samenwerkingsstructuur en/of een set van samenwerkingsafspraken.
- Veel ouderen met een migratieachtergrond hebben onvoldoende kennis van het zorgstelsel. Zij weten het bestaande aanbod nog onvoldoende te vinden. Ingezet wordt op goede informatievoorziening, vroegsignalering en het verbeteren van gezondheidsvaardigheden.
  - Rotterdam wordt dementievriendelijk; signalen van dementie worden herkend en mensen weten hoe ze op een goede manier met mensen met dementie om kunnen gaan. Rotterdam krijgt het predicaat dementievriendelijk.
  - We starten met de verkenning binnen de Social Trial Sociale Benadering Dementie van VWS. Hierin staat de kwaliteit van leven van mensen met dementie voorop, wordt perspectief geboden en is aandacht voor het omgaan met de veranderingen die veroorzaakt worden door dementie en de effecten daarvan op het dagelijks leven. Concreet wordt o.a. gewerkt aan het verbeteren van de informatie en de begeleiding na de diagnose.
  - We ontwikkelen nieuwe vormen van dagbesteding en dagactiviteiten, waaronder groene dagbesteding. Daarbij bevorderen we dat mensen met dementie blijven bewegen.
  - Veel mantelzorgers met dementie voelen zich overbelast. We ontwikkelen voor deze groep mantelzorgondersteuning op maat. Bijvoorbeeld door in te zetten op de ondersteuning door vrijwilligers voor ontlasting van de mantelzorger en als maatwerk dagbesteding voor mensen met dementie, bijvoorbeeld in de vorm van een maatje.
  - We werken voor mensen met dementie aan passende zorg en ondersteuning en een goede overgang van Zvw/Wmo naar de Wet langdurige zorg (Wlz).
  - We bevorderen het gebruik van e-health door en voor ouderen binnen de zorg en ondersteuning ter bevordering van de eigen regie en de redzaamheid.
  - Ons oudste ziekenhuis “het voormalig havenziekenhuis” wordt de modernste ouderenpoli waarin zorg en welzijn voor oudere inwoners van het Centrum en Kralingen-Crooswijk op een innovatieve manier en over de schotten in de keten heen wordt georganiseerd. Hierbij denken we aan het combineren van medische expertise, diagnostiek, kortdurende medische ouderenzorg (tijdelijke bedden) met expertise en aanbod uit het sociale domein, bijvoorbeeld het inzetten van preventieve interventies.

TEN SLOTTE

We willen dat ouderen in Rotterdam goed, samen met anderen, gezond en vitaal oud kunnen worden en als het niet meer zelf gaat, passende zorg en ondersteuning krijgen. We willen als stad voorbereid zijn op het groeiende aantal ouderen en aansluiten bij de wensen en behoeften van deze groep. Met deze samenwerkingsagenda presenteren we de ambities voor de komende drie jaar. We hebben ook de intentie om een goede basis te leggen voor meerjarig beleid dat aansluit bij de maatschappelijke ontwikkelingen. De komende maanden werken we de ambities uit in acties in een uitvoeringsprogramma en sluiten we voor de pijler wonen een Langer Thuisakkoord (werktitel). Beide moeten voor de zomer gereed zijn. In het uitvoeringsprogramma spreken we af wie wat doet en wanneer. Deze gecombineerde inzet draagt bij aan de door de gemeente geformuleerde doelstelling om het aandeel 65+’ers dat matig tot ernstig eenzaam is, afneemt met drie procentpunt van 53% naar 50% in 2021.

Jaarlijks willen we onze acties met ouderen evalueren en kijken naar de impact, waar we staan en wat er nog moet gebeuren. Alle partijen die later willen aansluiten zijn van harte welkom.

Deze samenwerkingsagenda sluit aan bij het landelijk Pact voor de Ouderenzorg en de landelijke programma’s Een tegen Eenzaamheid en Langer Thuis.

Gemeente Rotterdam